యూనిట్-II

6. జాబిల్లి

ఆలోచించండి - మాట్లాడండి

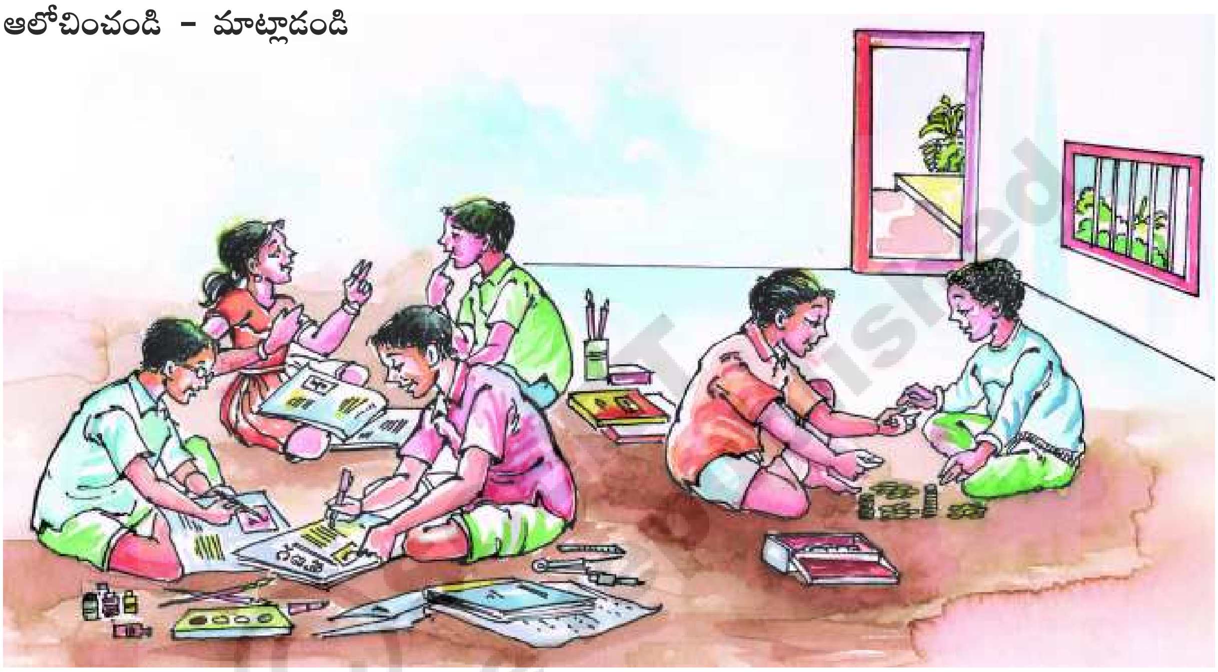

ప్రశ్నలు:

1. చిత్రంలోఎవరెవరున్నారు? ఏమేమి చేస్తున్నారు? చెప్పండి.
2. వాళ్ళు ఏమేమి రాస్తున్నారని మీరనుకుంటున్నారు?
3. ఇలా అందరు కలసి పనిచేయడంవల్ల కలిగే ప్రయోజనమేమి?

ఉద్దేశం: పిల్లలలో అద్భుతమైన సృజనాత్మకత, నిర్వహణ సామర్థ్యాలు ఉంటాయి. వారిలో ఉన్న ప్రతిభను గుర్తించి అందుకు అవసరమైన పరిస్థితులను కల్పిస్తే వారు అద్భుతమైన ఫలితాలను సాధిస్తారని చెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

విద్యార్థులకు సూచనలు:

1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద, వాక్యాల కింద గీతలు గీయండి.
2. తెలియని పదాలను, వాక్యాలను గుర్తించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
3. పాఠ్యపుస్తకం చివరన ఉన్న పదాల పట్టికలో తెలియని పదాల అర్థాలను చూసి తెలుసుకోండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

పంద్రాగస్టు ఉత్సవాలు ముగిశాయి. పిల్లలంతా ఇళ్ళకు వెళ్ళారు. తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్న సందీప్ మాత్రం ఏదో ఆలోచిస్తూ పాఠశాల ద్వారం దగ్గరే నిల్చుండి పోయాడు. ద్వారం ముందు నిల్చున్న సందీప్‌ను చూసిన బంట్రోతు నారాయణ 'ఏం బాబు! ఇంటికెళ్లలేదేమి? ఒంటరిగా నిల్చున్నావ్?' అని అడిగాడు. 'నాకు మన ప్రధానోపాధ్యాయులతో మాట్లాడాలని ఉంది. అందుకే ఆయన బయటకెప్పుడొస్తారా అని ఎదురు చూస్తూ నిల్చున్నాను' అన్నాడు సందీప్. 'అయ్యో బాబు! సార్ ఏదో కార్యాలయపని చేసుకుంటున్నారు. ఆలస్యమౌతుందేమో! దా! లోపలికి రా! నేను తీసుకెళ్లుతాను' అని సందీప్‌ను ప్రధానోపాధ్యాయుల దగ్గరికి తీసుకెళ్లాడు నారాయణ.

✪ ✪ ✪

'సందీప్! ఏం ఒంటరిగా ఎందుకు నిల్చున్నావ్' అడిగాడు ప్రధానోపాధ్యాయులు. సార్! ఈ రోజు మీరిచ్చిన ఉపన్యాసం నాకు చాలా నచ్చింది. నేను మన పాఠశాల గురించి ఏదైనా ఒక మంచి పని చేయాలని అనుకుంటున్నాను' అని అన్నాడు సందీప్.

ప్రధా : ఏం చేయాలనుకుంటున్నావ్?

సందీప్ : ప్రజాస్వామ్యంలో పత్రికలు నాల్గో స్తంభం లాంటివి అన్నారు కదా!

ప్రధా : ఔను! నిజమే.

సందీప్ : మన పాఠశాలకు కూడా ఓ పత్రిక ఉంటే బాగుంటుంది సార్! అందుకు నా వంతు ప్రయత్నం చేద్దామనుకుంటున్నాను.

ప్రధా : అద్భుతం! ఎంత మంచి పనో! ఆలస్యమెందుకు? పనిని ప్రారంభించు. నా సహాయ సహకారాలు నీకు పూర్తిగా ఉంటాయి.

సందీప్ : ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేయాలిసార్?

ప్రధా : ఉపాధ్యాయ దినోత్సవంలోపే.

సందీప్ : సరే సార్! వస్తాను.

మహదానందంతో ఇంటిముఖం పట్టాడు సందీప్. సందీప్ వాళ్ళ అమ్మానాన్నలు నిరక్షరాస్యులు; కాని చక్కటి ఆలోచనా పరులు. బాబు చెప్పే ప్రతి మాటను శ్రద్ధగా వింటారు. మంచి విషయాల్లో చక్కని ప్రోత్సాహమిస్తారు. ఈ విషయంలో కూడా ప్రోత్సహించారు. తల్లిదండ్రుల ఆశీస్సులందుకున్న సందీప్ తనకు మంచి మిత్రులైన కార్తిక్, పవన్, శ్రీనివాస్‌ల ఇళ్లకు వెళ్ళాడు. విషయమంతా చెప్పాడు. వాళ్ళు కూడా సంతోషంతో ఒప్పుకున్నారు. ప్రధానోపాధ్యాయుల అనుమతితో ప్రార్థన సమయంలో "పాఠశాల పత్రిక" విషయాన్ని ప్రకటిద్దామని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. పత్రిక నిర్వహణకు సంబంధించిన విషయాల గురించి కూడా చర్చించుకున్నారు.

✪ ✪ ✪

ప్రార్థన సమయం కంటే ముందే ప్రధానోపాధ్యాయుల దగ్గరికి వెళ్లి సందీప్ తన మిత్రులతో మాట్లాడిన విషయమంతా చెప్పాడు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు చాలా సంతోషంతో పత్రిక "రూపకల్పన"కు అనుమతి ఇచ్చాడు. పవన్ ప్రకటన చేశాడు ఇలా–

"అందరికీ శుభోదయం. మనందరికి సంతోషకరమూ శుభకరమైన ప్రకటన. మన ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయునీ ఉపాధ్యాయుల ప్రోత్సాహంతో మనం మన పాఠశాల పక్షాన పత్రికను మొదటిసారిగా తయారుచేసుకోబోతున్నాం. మన రచనలతోటే ఈ పత్రిక సిద్ధమౌతుంది. ఇందులో కథలు, హాస్య సంఘటనలు, వ్యాసాలు, జాతీయాలు, పొడుపుకథలు, సామెతలు, సూక్తులు, జీవిత చరిత్ర, ఆత్మకథ, గేయాలు, పద్యాలు చిట్టికవితలు మొదలైన విభాగాలు ఉంటాయి. మీకు ఇష్టమైన విభాగానికి సంబంధించిన మీ రచనలను ఆగస్ట్ 26వ తేదీ లోగా మన మిత్రులకు అందించాలి.

కథలు, హాస్య సంఘటనలు	–	కే.సందీప్, 9వ తరగతి.
వ్యాసాలు	–	జి.పవన్, 8వ తరగతి
ఆత్మకథలు, జీవిత చరిత్రలు	–	కే.కార్తిక్, 9వ తరగతి
గేయాలు, చిట్టి కవితలు	–	శ్రీనివాస్, 8వ తరగతి
పద్యాలు	–	లలిత, 10వ తరగతి
జాతీయాలు, పొడుపుకథలు సామెతలు, సూక్తులు	–	ప్రజ్ఞ, 10వ తరగతి

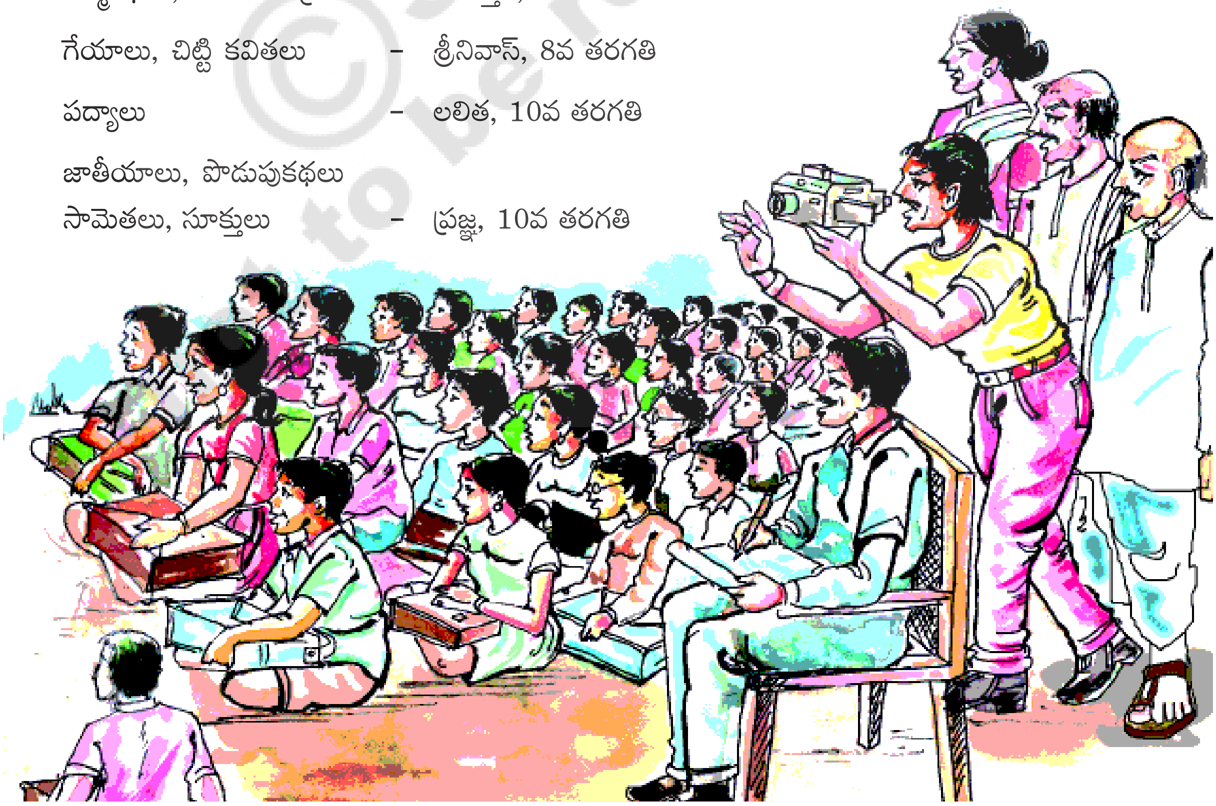

© SCERT not to be republished

ఈ రాత పత్రిక ఆవిష్కరణోత్సవం గురుపూజోత్సవం రోజున అంటే సెప్టెంబర్ ఐదో తేదీన జరుపుకుందాం. దీనికి మనందరం ఐకమత్యంతో పనిచేద్దాం. ఈ ప్రకటనకు అనుమతి ఇచ్చిన ప్రధానోపాధ్యాయులకు ధన్యవాదాలు.

ఈ ప్రకటన విన్న పిల్లల్లో హర్షాతిరేకాలు వెల్లువెత్తాయి. పాఠశాలలో ఎక్కడ చూసినా దీన్ని గురించే చర్చ. అందరూ వారి మెదళ్ళకు, కలాలకు పనిచెప్పారు. వారి రచనలను ఆయావిభాగాల వ్యక్తులకు ఆగస్ట్ 26వ తేది లోపలే ఉత్సాహంతో అందించారు.

✪ ✪ ✪

సందీప్ మిత్రబృందంతో కల్సి మంచి రచనలను ఎంపిక చేయడం, ఎంపికైన వాటికి శుద్ధ ప్రతులను తయారుచేయడంలో మునిగిపోయాడు. ఈ పనిచేయడానికి వారు పాఠశాల పనివేళలు కాకుండా ఇతర వేళలను ఎన్నుకున్నారు. అవి ఉదయం ఎనిమిది గంటల నుండి తొమ్మిది గంటల వరకు మరియు సాయంత్రం ఐదు గంటల నుండి ఏడు గంటలవరకు. ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయినీ ఉపాధ్యాయుల సలహాలు, సూచనలు స్వీకరిస్తూ యుద్ధ ప్రాతిపదికన ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. శుద్ధప్రతులను తయారుచేయడానికి చక్కని దస్తూరి ఉన్న ఐదు మంది మిత్రులను, బొమ్మలు గీయటానికి, డిజైన్లు చేయడానికి కలిపి నలుగురు మిత్రులను ఎంపిక చేసుకున్నారు.

పత్రికకు అవసరమైన కాగితాలను, బొమ్మలకు అవసరమైన రంగులను, బైండింగుకు అవసరమైన సామగ్రిని ప్రధానోపాధ్యాయులు వారికి అందించారు.

ప్రతి విభాగానికి చెందిన రచనలను క్షుణ్ణంగా చూస్తూ అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైన వాటిని పత్రికకు స్వీకరించారు. ఎవ్వరూ ఎలాంటి పక్షపాత బుద్ధిని ప్రదర్శించకుండా నిజాయితీగా వ్యవహరించారు. సెప్టెంబర్ రెండవ తేదీకల్లా పాఠశాల పత్రికను సిద్ధం చేసుకున్నారు. దానికి "జాబిల్లి" అనే పేరు పెట్టారు.

మూడో తేదీనాడు వారి గ్రామంలో ఉండే పెద్దవారి దగ్గరికెళ్లి పుస్తకావిష్కరణోత్సవానికి రమ్మని ఆహ్వానించారు. ఆహ్వాన పత్రికను కూడా వారే తయారుచేసారు. పాఠశాల యాజమాన్య సంఘ అధ్యక్షుడిని ఆత్మీయ అతిథిగా ఆహ్వానించారు. ముఖ్య అతిథిగా గ్రామ సర్పంచ్‌ను ఆహ్వానించారు. పాఠశాలలో చదువుతున్న విద్యార్థినీ విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులందరినీ ఆహ్వానించారు. సెప్టెంబర్ నాల్గో తేదినాడు పాఠశాలలో పుస్తకావిష్కరణ సభ ఏర్పాట్లను చూసుకున్నారు. కార్యక్రమ నిర్వహణ విధానాన్ని గూర్చి చర్చించుకొని, కార్యక్రమ సరణిని సిద్ధం చేసుకున్నారు.

✪ ✪ ✪

అనుకున్న సెప్టెంబర్ ఐదో తేది రానే వచ్చింది. పాఠశాల అంతా చాలా సందడిగా తయారైంది. పిల్లలందరిలోనూ నూతనోత్సాహం తొణికిసలాడుతోంది. నిర్ధారిత సమయానికి సభ ప్రారంభమైంది. ఈ సభ నిర్వహణ కూడా పిల్లలే చేయడం అందరినీ ఆశ్చర్యచకితులను చేసింది.

సందీప్ వేదికపైకి వచ్చి ఈ పత్రిక నిర్మాణానికి పురిగొల్పిన పరిస్థితులను, తన మిత్రుల చేదోడు వాదోడును, ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయినీ ఉపాధ్యాయుల సహాయ సహకారాల గూర్చి చక్కగా వివరించాడు. భవిష్యత్తులో పాఠశాల గొప్పతనాన్ని ఇనుమడింపజేసే కార్యక్రమాల నిర్వహణాంశాల గురించి తెల్పాడు. సందీప్ మాటలు అందరినీ ఆశ్చర్యపరుస్తున్నాయి. ఎవరి మనసులో వారు ఈ బుడతల తెలివిని మెచ్చుకోకుండా ఉండలేకపోతున్నారు.

సందీప్ తర్వాత కార్తిక్ ఆనంద భాష్పాలతో తన మిత్రుడైన సందీప్‌ను ప్రశంసిస్తూ, పత్రికా నిర్మాణం చేయడం ఈ పాఠశాల తమకు కల్పించిన భాగ్యంగా అభివర్ణించాడు. పత్రికను సిద్ధం చేయటంలో సూచనలనందించిన వారిని, సహాయ సహకారాలనందించిన వారిని ఎప్పటికీ మరచిపోలేమని అన్నాడు. అందరి అండదండలుంటే వచ్చే సంవత్సరం మరో పత్రికను కూడా తయారుచేస్తామని ప్రకటించాడు. ఈ పాఠశాలలో పత్రికానిర్వహణ ఎప్పుడూ జరగాలన్నీ కోరికను వెలిబుచ్చాడు. సభంతా చప్పట్లతో మారుమోగింది.

సభాధ్యక్షులైన పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు మాట్లాడుతూ కష్టపడితే ఫలితం తప్పక లభిస్తుందని, మన మేధస్సును సమాజానికి హితానికి, పది కాలాలపాటు నిలిచిపోయేలా ఉపయోగించాలని అన్నారు. 'ఐకమత్యమే మహాబలమని, అది విజయానికి తోడ్పడుతుందని మీరు నిరూపించారు. ఎలాంటి మంచి పనులకైనా ఈ పాఠశాల మీకు వెన్నుదన్నుగా ఉంటుంద'ని హామీ ఇచ్చారు. ఈ మాటలు విన్న పిల్లల సంతోషానికి అవధుల్లేవు. హర్షధ్వానాలు చేశారు.

ఆత్మీయ అతిథి పాఠశాల యాజమాన్య సంఘం అధ్యక్షుడు ఉపేందర్ వర్మ పిల్లలను బహుధా ప్రశంసించారు. ఉపాధ్యాయినీ ఉపాధ్యాయులను, ప్రధానోపాధ్యాయులను కీర్తించారు. ఇలాంటి వాతావరణం దేశమంతటా ఉంటే ప్రపంచంలో మన దేశమే అన్నింటా అగ్రగామిగా ఉంటుందని అన్నారు.

'పుస్తకావిష్కరణ'ను గ్రామసర్పంచ్ చేశారు.

ఈ పుస్తకాన్ని అచ్చురూపంలోకి తేవడానికి ఐదువందల పుస్తకాలకు అయ్యే ఖర్చు తాను భరిస్తానని సర్పంచ్ అన్నారు. ఆ వెనువెంటనే పాఠశాల యాజమాన్య సంఘం అధ్యక్షులు మరో ఐదువందల పుస్తకాల ఖర్చు తనదే అని ప్రకటించడంతో పాఠశాల యావత్తూ ఆనందసంద్రంలో మునిగిపోయింది.

సభకు వచ్చిన పెద్దలందరూ పిల్లలను ఆశీర్వదించారు, అభినందించారు. ఆవిష్కరణతో మురిసిపోయారు. సభ ముగిసింది.

తెల్లారి దిన పత్రికలో "జాబిల్లి" వార్త ఓ సంచలనంగా ప్రకటించబడింది. రాష్ట్రమంతా దీని గూర్చే చర్చ. ప్రతి పాఠశాలలోను పిల్లల నూతనోత్సాహానికి ఈ వార్త నాంది పలికింది. ద్వారం బయట నిల్చొని ఆలోచించిన సందీప్ కోరిక ద్వారాలను తన్నుకొని బయటకెగిసిపడి చైతన్యానికి ప్రతీకగా నిల్చింది.

ఇవి చేయండి

I. వినడం-మాట్లాడడం

1. మీకు తెలిసిన దినపత్రికల పేర్లు చెప్పండి.
2. దిన పత్రికలో ఏ ఏ వార్తలు ఉంటాయో చెప్పండి. ఈ రోజు పత్రికలోని ఒక ముఖ్యమైన వార్తను చెప్పండి.
3. తెలుగులో ప్రచురణ అవుతున్న కొన్ని బాలల పత్రికల పేర్లు చెప్పండి ?

II. చదవడం, అవగాహన చేసుకోవడం

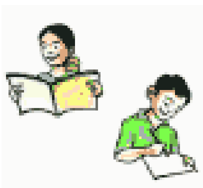

1. పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

అ) ప్రధానోపాధ్యాయులు పిల్లలనుద్దేశించి ఏమని సందేశమిచ్చారు?

ఆ) సమావేశంలో సందీప్ ఏం మాట్లాడాడు?.

ఇ) పత్రిక ఆవిష్కరణ సమావేశంలో ఎవరెవరు పాల్గొన్నారు?

ఈ) పత్రిక రూపకల్పన గురించి కార్తిక్ ఏమని చెప్పాడు?

© SCERT not to be republished

2. కింది పేరాలను చదివి మూడు ప్రశ్నలు - తయారు చేయండి.

ఆ మర్నాడు తాము రూపొందించిన 'జాబిల్లి' పత్రిక గురించి ఓ ప్రముఖ పత్రికలో చిత్రాలతో సహా ప్రచురించిన వార్తాంశాన్ని చూసి పిల్లలందరూ ఆనందించారు. వారి తల్లిదండ్రుల ఆనందానికి అవధులు లేవు. వార్తాపత్రికలోని ఈ అంశం ఒక సంచలనమయింది. మరికొన్ని పాఠశాలల్లో చిట్టిపత్రికల ఆవిష్కరణకు ఆ వార్త నాంది పలికింది.

అ) ....

ఆ) ....

ఇ) ....

3. కింది వాక్యాలను పాఠం ఆధారంగా సరిచేసి రాయండి.

ఆ సమావేశానికి శ్రీనివాసరావుగారు అధ్యక్షతవహించారు.

జవాబు :సమావేశానికి ప్రధానోపాధ్యాయులు అధ్యక్షత వహించారు.

అ) పత్రికకై కార్తిక్ విద్యార్థుల నుండి పద్యాలను స్వీకరించాడు.

____

ఆ) పిల్లలు రూపొందించిన పత్రిక పేరు వెన్నెల

____

ఇ) ఆవిష్కరణ సమావేశం సందీప్ ఇంటిలో జరిగింది

____

ఈ) పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ సభ్యుడు మరో వెయ్యి పుస్తకాల ఖర్చు ఇస్తానన్నాడు.

____

4. కింది ప్రశ్నలకు పాఠం ఆధారంగా జవాబులు రాయండి.

అ) జాబిల్లి పత్రికను తయారుచేసిన విధానాన్ని రాయండి.

ఆ) ఆవిష్కరణోత్సవ సభలో ఎవరెవరు ఏమేమి మాట్లాడారు?

III. స్వీయరచన

కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

అ) జాబిల్లి పాఠం నుండి మీరు ఏమి గ్రహించారో రాయండి.

ఆ) మీ పాఠశాలలో జరుపుకొనే పిల్లల పండుగ గురించి రాయండి.

ఇ) దినపత్రికలో మీకు బాగా నచ్చిన ఒక వార్తను సొంతమాటల్లో రాయండి.

ఈ) మీకు తెలిసిన తెలుగు దినపత్రికల పేర్లు రాయండి.

ఉ) వార్తా పత్రికలో "జాబిల్లి పత్రిక ఒక సంచలనం అయ్యింది" ఎందుకో రాయండి.

ఊ) మీ పాఠశాలలో జరిగిన 'బాలల సభ' గురించి సొంతమాటల్లో రాయండి.

©SCERT not to be republished

IV. పదజాలం

1. కింద ఇచ్చిన అంశానికి సంబంధించిన పదాలు రాసి, ఆ పదాలతో సొంత వాక్యాలు రాయండి.

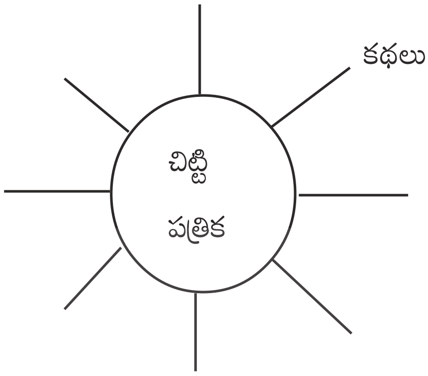

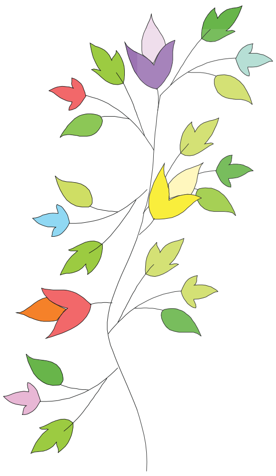

ఉదా॥ : చిట్టి పత్రికలో కథలు ఉంటాయి.

అ) ______________________

ఆ) ______________________

ఇ) ______________________

ఈ) ______________________

ఉ) ______________________

ఊ) ______________________

ఋ) ______________________

2. కింది ఆధారాలతో ఖాళీలు పూరించండి.

అ) ప్రతి రోజూ వచ్చే పత్రిక ☐☐ పత్రిక

ఆ) వారానికి ఒకసారి వచ్చే పత్రిక ☐☐ పత్రిక

ఇ) 15 రోజుల కొకసారి వచ్చే పత్రిక ☐☐ పత్రిక

ఈ) నెలకొకసారి వచ్చే పత్రిక ☐☐ పత్రిక

ఉ) పాఠశాలలో వివిధ అంశాలు ప్రదర్శించే పత్రిక ☐☐ పత్రిక

© SCERT not to be republished

3. కింది గళ్ళలో దాగిన బాలల పత్రికల పేర్లు వెతికి రాయండి

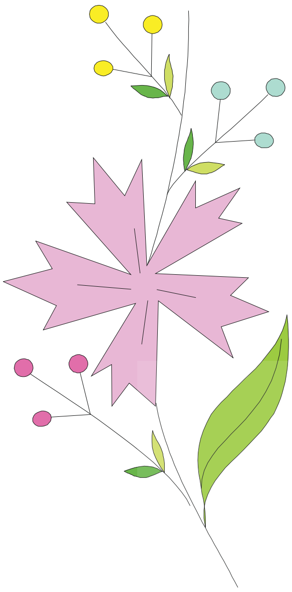

న	వీ	న	వి	ద్య	వ
జా	బ	బొ	జ్	ప	చ
బి	బు	మ్మ	ద	బా	దు
ల్లి	జ్జా	రి	మ్	ల	వు
ష	యి	ల్లు	క	మి	శ
చం	ద	మా	మ	త్ర	ఈ

ఉదా॥ నవీన విద్య

అ) ______________________

ఆ) ______________________

ఇ) ______________________

ఈ) ______________________

ఉ) ______________________

ఊ) ______________________

ఋ) ______________________

© SCERT not to be republished

V. సృజనాత్మకత

కింది వాటిలో ఒకదానిని జవాబు రాయండి.

అ) మీ పాఠశాలలో పిల్లలంతా కలిసి బాలల పత్రికను రూపొందించారు. దీని ఆవిష్కరణకు ఊరి పెద్దలను ఆహ్వానిస్తూ ఒక ఆహ్వాన పత్రికను తయారు చేయండి.

ఆ) మీ పాఠశాలలో నిర్వహించి 'బాలల సభ'కు సంబంధించిన ఒక బ్యానరును తయారు చేయండి.

VI. ప్రశంస

కింది వాటిలో ఒక దానికి సమాధానం రాయండి.

అ) మీ పాఠశాల గ్రంథాలయం లోని పుస్తకాలను మీ స్నేహితులతో చదివించుటకు మీరు ఎటువంటి సహకారం అందిస్తారో రాయండి.

ఆ) మీ పాఠశాలలో మీరు మీ స్నేహితులు స్వంతంగా ఒక పత్రికను తయారు చేశారనుకోండి. మీ మిత్రులను అభినందిస్తూ రాయండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

VII. భాషాంశాలు

1. కింది వాక్యాల్లో ఉన్న అలంకారాలను గుర్తించి రాయండి.

అ) నల్లపిల్లి బల్ల కిందికి మెల్ల మెల్లన వెళ్ళి చల్లని పాలను తాగింది.

ఆ) అమ్మ భూమి వలె ఓపికతో ఉంటుంది.

ఇ) అభిమన్యుని ముఖం ఉదయిస్తున్న సూర్యునివలె ప్రకాశించుచున్నది.

2. కింది అక్షరాలను పలకండి. ఎంత సమయం పడుతుందో చెప్పండి.

అ) అ, ఇ, ఉ, ఋ, ఎ, ఒ,

క, చి, టె, తు, పృ, శె, జొ

ఘ, ఝ, ఢ, ధ, భ, స, హ

అట్లే కింది అక్షరాలను కూడా పలకండి. ఎంత సమయం పడుతుందో చెప్పండి.

ఆ) ఆ, ఈ, ఊ, ఏ, ఐ, ఔ, అం

కా, చీ, టూ, తౄ, పే, శై, జో

గౌ, జం, డం, దం

'అ' లో సూచించిన అక్షరాలు పలకడానికి 'ఆ' లో సూచించిన అక్షరాలు పలకడానికి పట్టే సమయంలో కొంత తేడా కనబడుతున్నది కదూ! కనురెప్పపాటు కాలంలో లేదా చిటికె వేసే కాలంలో ఉచ్చరించే అక్షరాలు 'అ' లోవి. అంతకంటె ఎక్కువ సమయం తీసుకునే అక్షరాలు 'ఆ' లోవి.

- మరి వీటిని గుర్తు పట్టేందుకు మనవాళ్ళు గుర్తులను ఏర్పాటు చేశారు. ఆ గుర్తులేమిటో చూడండి. రెప్పపాటు కాలంలో పలికే అక్షరాలు – అంటే మనం హ్రస్వాక్షరాలుగా పిలుచుకొనే అక్షరాలను – "।" గుర్తుతో సూచిస్తాం. ఈ గుర్తును లఘువు అని అంటాం.

"।" = లఘువు

- లఘువు సమయం కంటే ఉచ్చారణకు ఎక్కువ సమయం అవసరమయ్యే అక్షరాలను "U" గుర్తుతో సూచిస్తాం. ఈ గుర్తును గురువు అంటాం.

"U" = గురువు

లఘువు అంకెల్లోని 1ని. గురువు ఆంగ్ల అక్షరాల్లోని U ను పోలి ఉంటాయి.

© SCERT not to be republished

ఈ పదాలను చూడండి. వీటిలోని అక్షరాలను ఎలా సూచించారో గుర్తించండి.

I I I	I I I	I I I	I I I	I I I I
కడప;	పలక;	పిరికి;	ముసురు;	మరిమరి

U I	U I U	U I U I	U U U
గాలి;	సాగరం;	వేడుకోలు;	ఔనేమో

అయితే "I" "U" లను గుర్తించటానికి మరిన్ని విషయాల్ని గుర్తుంచుకోవాలి.

కింది పదాలను చదవండి.

తర్కం; మెట్ట; చూడగన్; నష్టం వీటిలో

"ర్క" – ఇది సంయుక్తాక్షరం కదూ!

ట్ట – ఇది ద్విత్వాక్షరం కదూ!

గన్ – ఇందులో "గ"న్ అనే పొల్లుతో కూడి ఉంది కదూ!

మరి ఇలాంటప్పుడు లఘుగురువులను ఎలా గుర్తించవచ్చునో చూడండి.

U I I I	U U U
మర్కటము;	సవ్యంగా;

వీటిలో ఏమి గమనించారు? సంయుక్తాక్షరాల ముందున్న అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

- అంటే సంయుక్తాక్షరం ముందు అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాలి.

ఈ కింది పదాలలో గురులఘువులను ఎలా గుర్తిస్తామో చూడండి.

U I	U I I	U U I	U U I
అమ్మ;	వెచ్చని;	అక్కయ్య;	చౌక్కాట

వీటిలో ద్విత్వాక్షరం ముందు అక్షరాన్ని గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

- అంటే సంయుక్తాక్షరం, ద్విత్వాక్షరాల విషయంలో ఒకే విధానాన్ని పాటిస్తాం.

ఇక –

I I I U	U I I U	U U U I
చదువుచున్;	కారకముల్;	సమ్యక్దృష్టి

©SCERT not to be republished

♦ వీటిలో పొల్లు అక్షరంతో కూడి ఉన్న అక్షరాలను గురువుగా గుర్తించాం కదూ!

ఇలా లఘుగురువులను గుర్తించడం అనేది పద్యాలు రాయటానికి ఉపయోగపడే నియమాల్లో మొదటిమెట్టు. మిగిలిన విషయాలను పై తరగతిలో నేర్చుకొంటారు.

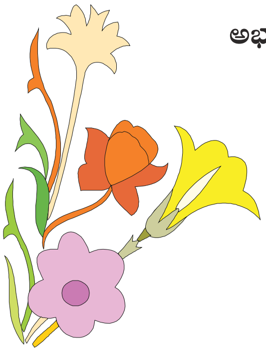

అభ్యాసాలు : కింది పదాలకు లఘువు, గురువులను గుర్తించండి.

గుమ్మెదు;	మునుమును;	మాంసమ్ము;	ఏర్పరచి;
పుట్టదె;	తక్కినన్;	వాగ్దత్తము;	పుండరీకము;
మనమున;	ఉల్లసిల్లగన్;	యింత యేటికిన్;	వచ్చెదన్;

ప్రాజెక్టు పని

వివిధ భాషాపత్రికల పట్టికను తయారుచేయండి. వాటిలో వచ్చే భాషాక్రీడలు, కథలు, గేయాలు సేకరించి ప్రదర్శించండి.

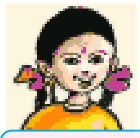

నేనివి చేయగలనా..?

1.	పత్రిక ఎలా తయారు చేయాలో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2.	పత్రికలను ధారాళంగా చదవగలను. అర్థంచేసుకోగలను.	ఔను / కాదు
3.	పత్రికలోని అంశాలను సొంతమాటల్లో చెప్పగలను, రాయగలను.	ఔను / కాదు
4.	ఏదైనా ఒక చిట్టి పత్రికను సొంతంగా తయారు చేయగలను.	ఔను / కాదు
5.	తెలుసుకున్న నూతన పదాలను అవసరమైన సందర్భాల్లో ఉపయోగించగలను.	ఔను / కాదు
6.	ఏదైనా ఒక సమావేశానికి సంబంధించిన ముఖ్యాంశాలను సొంతంగా రాయగలను.	ఔను / కాదు
7.	సొంతంగా ఆహ్వానపత్రికను, బ్యానరును తయారు చేయగలను.	ఔను / కాదు

"కూర్చున్న చోటనే కలలు కంటే ఆశలు నెరవేరవు. ప్రయత్నాలు గట్టిగా చేయాలి"

© SCERT not to be republished

యూనిట్-II

అసదృశుడు

చదువు-ఆనందించు

ఒకసారి బోధిసత్త్వుడు బ్రహ్మదత్తుడి కొడుకుగా పుట్టాడు. ఆయనకు అసదృశ కుమారుడని పేరు పెట్టారు. మూడు నాలుగేళ్ళకు మరో కొడుకు పుట్టాడు. వాడికి బ్రహ్మదత్తుడని పేరుపెట్టారు. అసదృశుడు తక్షశిలకు వెళ్ళి పదహారేళ్ళకే విలువిద్యలో చాలా నేర్పు సంపాదించి కాశీకి తిరిగి వెళ్ళాడు. తండ్రి మరణిస్తూ అసదృశుణ్ణి రాజుగానూ, బ్రహ్మదత్తుణ్ణి ఉపరాజుగానూ చేశాడు. కానీ రాజ్యాన్ని తమ్ముడికి ఇచ్చి, అన్న సామాన్యుడిలా జీవితం గడుపుతున్నాడు. ఎప్పటికైనా, అన్న రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకోవచ్చని, చుట్టు పక్కలవారు దుర్బోధ చేయటంతో తమ్ముడు అన్నను బంధించమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు. ఈ సంగతి తెలుసుకుని అసదృశుడు వేరే రాజ్యానికి వెళ్ళాడు. ఏడాదికి లక్షరూపాయల జీతంతో ఆ దేశపు రాజు దగ్గర విలుకాడిగా ఉన్నాడు. అసదృశుడికి ఇంత ధనం రావటంవల్ల అక్కడ అంతకు ముందున్న విలుకాడికి ఈర్ష్య కలిగింది.

ఒకరోజున రాజు తోటకు వెళ్ళి మామిడి చెట్టుకింద అరుగుమీద పడుకున్నాడు. పైకి చూసేసరికి మామిడిపండు కనిపించింది. ఎవరైనా చెట్టెక్కి కోయడానికి అది వీలుగా లేదు. రాజు విలువిద్యలో నేర్పరులను పిలిపించి కాయను కొట్టమంటాడు. వారు మేమెలాగూ కొట్టగలం. మీరు కొత్త విలుకాడిని నియమించుకున్నారు గదా! ఆయన నేర్పు ఏమిటో కూడా చూద్దాం. ఆయనచేత కొట్టించండి అంటారు. రాజు ఆ పని అసదృశ కుమారుడికి అప్పగించాడు. అసదృశ కుమారుడు తెరమాటుకు వెళ్ళి తెల్లబట్టలు విప్పి ఎర్రబట్టలు కట్టుకొని, గోచీ బిగించి, కత్తి ఎడమ పక్క పెట్టుకొని, బంగారు రంగు వస్త్రం కప్పుకొని అమ్ములపొది బిగించి, పొట్టేలు కొమ్ములతో తయారుచేసిన ధనస్సు తీసుకొని, పగడపు రంగు దారం బిగించి, తలపాగా ధరించాడు. పదునుగా ఉన్న భాగాన్ని గోటితో తిప్పుతూ తెరమధ్యను చీల్చుకొని బైటకు వచ్చాడు. రాజుతో – మామిడి పండును పైకిపోయే బాణంతో కొట్టాలా! కిందకు వచ్చే బాణంతో కొట్టాలా! అని అడుగుతాడు. పైకి పోయే బాణంతో కొట్టడం అందరూ చేసే పనే! కిందకు వచ్చే బాణంతో కొట్టడమే గొప్ప. ఇలానే చేయండి అంటాడు రాజు. అసదృశుడు – రాజా! ఈ బాణం ఆకాశంలో ఎంతో దూరం పోతుంది. దేవతలు ఉండే చోటుకు వెళ్తుంది. తిరిగి వచ్చేవరకు మీరు ఎదురు చూడాలి అంటాడు. సరేనంటాడు రాజు. బాణం మామిడి తొడిమను చీల్చుకొని పైకిపోయి, కిందకు వచ్చేటప్పుడు కూడా అదే దారిలో వస్తుందని బాణాన్ని బలంగా విడిచాడు. కొంతసేపటి తర్వాత మరో బాణాన్ని మరింత బలంగా విడుస్తాడు. అది పోయి మొదటి బాణం వెనక రెక్కకు గుచ్చుకుంది. దాన్ని దేవతలు పట్టుకున్నారు.

కిందకు వచ్చే బాణధ్వని పిడుగు చప్పుడులా ఉంది. ఈ చప్పుడు ఏమిటని ప్రజలు అడుగుతారు. బాణం తిరిగి వస్తోందంటాడు అసదృశుడు. తమ మీదే పడుతుందని వాళ్ళు భయపడుతుంటే "కింద పడనివ్వను భయపడకండి" అంటాడు.

తిరిగి వచ్చే బాణం వెంట్రుకవాసి కూడా తప్పకుండా మామిడిపండును కొట్టి తీసుకొస్తుంది. అసదృశుడి ఒక చేతిలో బాణాన్ని, రెండవ చేతిలో పండును చూసి ప్రజలందరూ అసదృశుడ్ని మెచ్చుకుంటారు. రాజపరిషత్తు కోటి రూపాయల ధనమిచ్చి సత్కరిస్తుంది. ఇదిలా ఉంటే – అక్కడ కాశీలో అసదృశుడు లేడని తెలుసుకొని, ఏడుగురు రాజులు నగరాన్ని మహాసేనతో చుట్టుముట్టారు. తమ్ముడు భయపడి అన్న దగ్గరకు దూతని పంపిస్తాడు. అసదృశుడు కాశీకి వచ్చి తమ్ముణ్ణి ఓదార్చి శత్రువుల్ని పారదోలుతాడు. అందరూ సుఖంగా జీవిస్తారు.

© SCERT not to be republished